

De Tweede Kamer
Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Minister Mariëlle Paul en Minister Robbert Dijkgraaf

Datum

1 maart 2024

Contactpersonen

info@united4education.nl

Astrid Ottenheym (06-48784154)

Mini Schouten (06-54341419)

Tina van Wouw (06-26339985)

Onderwerp

Onderwijs

Bijlage

United4Education verbindingsbetoog; Uitnodiging om samen aan de slag te gaan voor onderwijs waar ieder kind telt.

Geachte heer Putters, mevrouw Paul en heer Dijkgraaf en alle leden van de commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

We kunnen alleen het verschil maken voor de jonge mensen in ons land, door de ontmoeting tussen mensen. Goed onderwijs start net als goed beleid met relatie, het echte leven, de echte verhalen kennen en ervaringen van mensen met verschillende kwaliteiten en uitdagingen. Ontmoetingen waar gesproken wordt over de waarden en wat goed onderwijs is. Gesprekken die verder gaan dan rollen, argumenten en belangen. Want nu blijven we steken in wie wat fout doet met oplossingen die vooral bij de ander liggen. Het debat van nu is te zeer gericht op schijnbare tegenstellingen. Hierdoor gaan onderwijsprofessionals afhaken of denken, "Het is toch nooit goed" en worden cynisch. Dit doet ons allen en vooral het onderwijs geen goed. Laat in deze spannende tijd het onderwijs, de organisatie van de hoop zijn. Dat gaat verder dan wensdenken.

Dit betoog, (zie bijlage) namens United4Education (U4E), doet een oproep aan (nieuwe) politici om na de verkiezingen even geen (onderwijs)beleid te maken, maar juist op werkbezoek te gaan en de onderwijzensamen in heel Nederland te raadplegen om samen tot oplossingen te komen.

Aan de hand van **vijf thema's**, die ons ondanks onze verschillen verbinden, zetten we in dit betoog uiteen hoe we voor ons onderwijs stappen kunnen zetten met en voor elkaar en vooral voor onze kinderen.

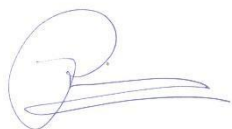
Het gaat niet om de moeilijkheden of de lastigheden ontkennen, maar om met hoop nieuwe feiten te creëren. Het onderwijs heeft een nieuw, duurzaam verhaal nodig – net als onze samenleving, waarin het onderwijs een sleutelrol heeft. Met onze huidige systemen doen we de mens, de natuur en de planeet tekort.

Het besef dringt steeds meer door dat de samenleving en economie sneller en fundamenteeler veranderen dan het onderwijs. Op veel plekken ontstaan kansrijke nieuwe vormen van onderwijs die deze kloof weer kunnen dichten. De overheid kan hierbij het verschil maken door deze onderwijsvernieuwing te omarmen en te helpen opschalen en dus niet vanuit controle en beheersing af te remmen. Dat doen, heeft uiteindelijk slechts een averechts effect. De groeiende beweging van onderop is niet te stoppen, enkel te vertragen¹. Net zoals ontwikkelingen met nieuwe technologie, zoals AI, dat naast risico's ook kansen biedt. Alleen dan zullen we er mee moeten leren omgaan en onderzoeken wat wel of niet werkt. Met een nieuwe kijk- en denkrichting kunnen we het onderwijs zo inrichten dat het toerust voor de vraagstukken van nu en in de toekomst.

Onderwijs is na de implementatie van het “Kinderwetje van Van Houten” in 1874 zeer succesvol geweest en heeft ertoe bijgedragen dat kinderen goed toegerust werden. Nu 150 jaar later zien we door het afhaken van leerlingen en leraren dat er opnieuw nagedacht mag worden over de inrichting van ons onderwijs. Laten we op een open wijze onze huidige gewoonten en patronen, waarmee we onze onderwijsvraagstukken aangaan, onderzoeken en heroverwegen. Nieuwe gewoonten en praktijken zijn nodig en kunnen alleen ontstaan vanuit ruimte en vertrouwen met sturing die goed onderwijs niet alleen vanuit het nu stimuleert maar ook vanuit de toekomst.

Er zijn heel veel redenen om het anders aan te pakken in het onderwijs, allemaal even relevant, en het moet NU. Nú is er de nood, nú lopen jonge mensen al vast. We moeten nú aan de slag om dit te verbeteren, voor onze toekomst.

Met vriendelijke groet,

Prof. Dr. Ir. Jan Rotmans, voorzitter

Namens U4E; een collectief van betrokken onderwijsmensen; leraren, ouders, schoolleiders, onderzoekers, bestuurders en boven alles, de jongeren zelf.

1. Prof Dr. Ir. Jan Rotmans, Hoogleraar Duurzame Transitie, Erasmus Universiteit
2. Em. Prof. Dr. Jelle Jolles, voormalig hoogleraar Neuropsychologie en Educational Neuroscience
3. Em. Dr. Luc Stevens, voormalig hoogleraar Orthopedagogiek aan de Universiteit van Utrecht en voormalig directeur Nivoz
4. Prof. Dr. Rob Martens, Hoogleraar Onderwijswetenschappen, Open Universiteit
5. Prof. Dr. Jan Bransen, Hoogleraar filosofie van de gedragswetenschappen, Radboud Universiteit & Academisch leider van het Radboud Teaching & Learning Centre
6. Prof. Dr. Ir. Arjen Wals, Hoogleraar Leren voor Duurzaamheid, Wageningen Universiteit & Research
7. Prof. Dr. Chris Kuiper, bijzonder Hoogleraar Intergenerationele overdracht, Universiteit van Amsterdam
8. Em. Prof. Dr. Greetje Timmerman, voormalig hoogleraar Jeugd- en Onderwijs sociologie, Rijksuniversiteit Groningen
9. Prof. Dr. Harold Bekkering, Hoogleraar Socio-cognitieve neurowetenschappen, Donders Instituut
10. Prof. Dr. Peer van der Helm, Hoogleraar Onderwijs en Jeugdzorg, Universiteit van Amsterdam
11. Em. Prof. Dr. Ton Mooij, voormalig bijzonder Hoogleraar Open Universiteit én manager onderwijs onderzoek en schoolontwikkeling Radboud Universiteit (ITS)
12. Prof. Dr. Wouter Staal, Hoogleraar Kinder- en Adolescenten psychiatrie, Radboud Universiteit

---

¹ Jan Rotmans, 2023

Bijlage verzendlijst

Hoofd Woordvoering, Speeches & Publieke Optredens

Michiel Schulmaijer, m.c.schulmaijer@minocw.nl

Woordvoering minister Robbert Dijkgraaf

Joris Schouten, j.w.schouten@minocw.nl

Jacco Neleman, j.c.neleman@minocw.nl

Nicolette Rodenburg, n.rodenburg@minocw.nl

Kauthar Bouazzati, k.bouazzati@minocw.nl

Woordvoering minister Mariëlle Paul

Ivar Noordenbos, i.noordenbos@minocw.nl

Lilian Jansen, lilian.jansen@minocw.nl

Annemieke Kooper, a.kooper@minocw.nl

Martijn Kamans, m.kamans@minocw.nl

Commissieleden Onderwijs, Cultuur en Wetenschap: cie.ocw@tweedekamer.nl

Nicolien van Vroonhoven Nieuw Sociaal Contact j.vvroomhoven@tweedekamer.nl

Joost Eerdmans JA21 b.eerdmans@tweedekamer.nl

Lisa Westerveld GroenLinks-PVDA l.westerveld@tweedekamer.nl

Jan Paternotte D66 j.paternotte@tweedekamer.nl

Sandra Beckerman SP s.beckerman@tweedekamer.nl

Bente Becker VVD b.becker@tweedekamer.nl

Chris Stoffer SGP c.stoffer@tweedekamer.nl

Ingrid Michon-Derkzen VVD i.michon-derkzen@tweedekamer.nl

Laurens Dassen Volt l.dassen@tweedekamer.nl

Daan de Kort VVD a.dkort@tweedekamer.nl

Don Ceder ChristenUnie d.ceder@tweedekamer.nl

Wieke Paulusma D66 w.paulusma@tweedekamer.nl

Pepijn van Houwelingen FVD p.vhouwelingen@tweedekamer.nl

Harmen Krul CDA h.krul@tweedekamer.nl

Marco Deen PVV m.deen@tweedekamer.nl

Aant Jelle Soepboer Nieuw Sociaal Contract a.soepboer@tweedekamer.nl

Ines Kostic PvdD ines.kostic@tweedekamer.nl

Dogukan Ergin DENK d.ergin@tweedekamer.nl

Claire Martens-America VVD c.martens-america@tweedekamer.nl

Reinder Blaauw PVV r.blaauw@tweedekamer.nl

Rosanne Hertzberger Nieuw Sociaal Contract r.hertzberger@tweedekamer.nl

Anita Pijpelink GroenLinks-PVDA a.pijpelink@tweedekamer.nl

Claudia van Zanten BBB c.vzanten@tweedekamer.nl

Maikel Boon PVV maikel.boon@tweedekamer.nl

Luc Stultiens GroenLinks-PVDA l.stultiens@tweedekamer.nl

Martine van der Velde PVV m.vdvelde@tweedekamer.nl

Vincent van den Born PVV v.vdborn@tweedekamer.nl

Mikal Tseggai GroenLinks-PVDA m.tseggai@tweedekamer.nl

Patrick van der Hoeff PVV p.vdhoeff@tweedekamer.nl